

MOĞOLİSTANDA ESKİ TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYETİNE AİT BAZI ESERLER VE BULUNDUKLARI YERLER

Dr. Cengiz ALYILMAZ*

ÖZET

Bu makalede Saka, Hun, Avar, Köktürk ve Uygur dönemlerine ait bazı kurganların, mezarların, anıt mezar külliyelerinin, kaya üstü tasvirlerin (petrogliflerin), bengu taşların (tasvirli, yazılı, damgalı taşların) taşbalarının, heykellerin, balbalların, şehir kalıntılarının buldukları yerler ve bunların koordinatları dikkatlere sunulmaktadır.

Tarihte birçok Türk boyu, bugün Moğolistan Halk Cumhuriyeti sınırları içinde kalan topraklarda yaşamış ve devletler kurmuştur. Bu sebeple de eski Türk yaşayış ve inanışının ürünü olan kültür ve medeniyet eserlerinin büyük bir bölümü Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nde bulunmaktadır. 1997-2001 yılları arasında Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin bazı bölgelerinde (Arhangay Aymag, Övörhangay Aymag, Töv Aymag, Bulgan Aymag, Dundgovi Aymag, Bayan Ölgey Aymag ve Ulaanbaatar'da) Saka, Hun, Avar, Köktürk ve Uygur dönemlerine ait kültür ve medeniyet eserlerinin (kurganların, mezarların, anıt mezar külliyelerinin, kaya üstü tasvirlerin (petrogliflerin), bengu taşların (tasvirli, yazılı, damgalı taşların) taşbalarının, heykellerin, balbalların, süs ve kullanım eşyalarının, şehir kalıntılarının...) koordinatları tarafımızdan GPS¹ ile tespit edilip, üzerlerinde araştırma ve incelemeler yapıldı². Eski Türk kültür ve medeniyetiyle ilgilenenlere ve bunlar üzerinde araştırma ve inceleme yapacak olanlara yararlı olacağı düşüncesiyle söz konusu eserlerin buldukları yerler ve koordinatları, aşağıda tablolar hâlinde dikkatlere sunuldu³:

* Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

¹ Moğolistan'daki Türk kültür ve medeniyetine ait eserlerin koordinatları tespit edilirken "El GPS" si kullanılmıştır.

² Çalışmalarım sırasında destek ve yardımlarını gördüğüm değerli bilim adamları Prof. Dr. Osman Fikri Serkaya, Prof. Dr. Abdulhalûk Çay, Dr. Tsendiyn Battulga, Dr. Murat Yakar ve Dr. Osman Mert'e teşekkürü zevkli bir borç addediyorum.

³ Moğolistan'daki Türk kültür ve medeniyetine ait eserler, bu tablolarda dikkatlere sunulanlardan ibaret değildir. Tablolarda tarafımızdan üzerinde bizzat araştırma ve inceleme yapılanlara yer verilmiştir.

I. ANIT MEZAR KÜLLİYELERİ, ANIT MEZARLAR VE KURGANLAR

No	Anıt Mezar Külliyesinin, Anıt Mezarın veya Kurganın Adı / Dönemi	Anıt Mezar Külliyesinin, Anıt Mezarın veya Kurganın Yeri	Anıt Mezar Külliyesinin, Anıt Mezarın veya Kurganın GPS Kaydı
1	Bayan Çor / Moyun Çor anıt mezar külliyesi	Arhangay Aymag'ın Hayrhan Sum ile Bulgan Aymag'ın Sayhan Sum sınırlarının kesiştiği Mogoyñ Şine-Uş (Yılanlı Yeni Su) Bölgesi	1478 m, 48U 0294299, UTM 5380232
2	İh Hanuy Nuur anıt mezar külliyesi	Arhangay Aymag, Erdene Mandal Sum, İh Hanuy Nuur Bölgesi	1508 m, 47 U 0675062, UTM 5373415
3	Bugut anıt mezar külliyesi	Arhangay Aymag, Bayn Tsagaan Gol Bölgesi, Bugut Dağı önleri	1613 m, 47T 0670833 UTM 5298849
4	Kurganlar-mezarlar	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1373 m, 48T 336905, UTM 5270113 (5 km kuzeyindeki tepeler)
5	Köktürk dönemine ait kurgan	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1373 m, 48T 336905, UTM 5270113 (3.5 km güneyindeki tepeler)
6	Uygur dönemi anıt mezar külliyesi	Arhangay Aymag, Har Balgas Bölgesi	1464m, 48T 0324478, UTM 5242707
7	Şiveet Ulaan anıt mezar külliyesi	Arhangay Aymag, Hayrhan Sum	1360 m, 47U 0716265, UTM 5386613 (17 km kuzeydoğusu)
8	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Arhangay Aymag, Höröğiin Amnı Hoit Höndii Bölgesi	1554 m, 47T 0675687, UTM 5291782
9	Kurganlar I	Arhangay Aymag, Höröğiin Amnı Hoit Höndii Bölgesi	1546 m, 47T 0678863, UTM 5292259
10	Kurganlar II	Arhangay Aymag, Höröğiin Amnı Hoit Höndii Bölgesi	1556 m, 47T 0677772, UTM 5291680
11	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (Balbalları kuzeybatıya doğru olan)	Arhangay Aymag, Höröğiin Amnı Hoit Höndii Bölgesi	1547 m, 47T 0677237, UTM 5291490
12	Köl Tigin anıt mezar külliyesi	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1373 m, 48T 336905, UTM 5270113
13	Bilge Kağan anıt mezar	Arhangay Aymag, Koço	1378 m,

	külliyesi	Tsaydam Bölgesi	48T 0337332, UTM 5269388
14	Kurganlar	Arhangay Aymag, Ölziyt Sum'un 77 km kuzeyi	1478 m, 48U 0294299, UTM 5380232 (35 km güneyi)
15	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (Anonim I)	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1373 m, 48T 0336563, UTM 5270909
16	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (Anonim II)	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1370 m, 48T 0336814, UTM 5271303
17	Köktürk dönemi anıt mezarı (Anonim III)	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1379m, 48T 0336815, UTM 5272389
18	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (Anonim IV)	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1364 m, 48T 03366788, UTM 5270310
19	Köktürk dönemi anıt mezarı (Anonim V)	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1383m, 48T 03336206, UTM 5272890
20	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (Anonim VI-VII)	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1386 m, 48T 0335266, UTM 5272004
21	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (Anonim VIII)	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, Bilge Kağan mezar külliyesinde (2001 yılında tespit edilen anıt mezar)	1386 m, 48T 0335266, UTM 5272004
22	Saka dönemi mezarları	Arhangay Aymag, Ölziyt Sum'un 77 km kuzeyi	1478 m, 48U 0294299, UTM 5380232 (35 km güneyi)
23	Köktürk dönemi anıt mezar külliyeleri (İki külliye yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1526 m, 46U 0307292, UTM 5487827
24	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1520 m, 46U 0307883, UTM 5487945
25	Köktürk dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1478 m, 46U 0308785, UTM 5488353
26	Köktürk dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1453 m, 46U 0308055, UTM 5489404
27	Köktürk dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1465 m, 46U 0307733, UTM 5489304
28	Köktürk dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Açıt	1465 m,

-184- C. Alyılmaz: Moğolistan'da Eski Türk Kültür ve Medeniyetine Ait Bazı Eserler.....

		Nuur Bölgesi	46U 0307733, UTM 5489304
29	Köktürk dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1465 m, 46U 0307733, UTM 5489304
30	Köktürk dönemi anıt mezarı (Üç anıt mezar yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1465 m, 46U 0307733, UTM 5489304
31	Kurgan	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1465 m, 46U 0307733, UTM 5489304
32	Köktürk dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1454 m, 46U 0305282, UTM 5490352
33	Kurgan-mezar külliyesi	Bayan Ölgey Aymag, Altay Dağları, Baga Oygor Bölgesi	2573 m, 45U 0602360, UTM 5464325
34	Uygur dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Bayan Nuur Sum, Olon Nuur Bölgesi	Epigrafik incelemesi 1999 yılında yapıldığında GPS kullanmadığımızdan tarafımızdan tespit edilmiş GPS kaydı yoktur.
35	Kurganlar	Bayan Ölgey Aymag, Bugut Sum, Hatuugiin Gol Bölgesi, Nohoy Hutsdag Uul mevkii	1632 m, 46U 0309683, UTM 5458766
36	Uygur dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Bugut Sum, Hatuugiin Gol Bölgesi, Nohoy Hutsdag Uul mevkii	1632 m, 46U 0309683, UTM 5458766 (1 km kuzeybatısı)
37	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Bayan Ölgey Aymag, Kuytas Bölgesi	2095 m, 45U 0620095, UTM 5390773
38	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (Üç anıt mezar külliyesi yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Kuytas Bölgesi	2098 m, 45U 0620116 UTM 5390556
39	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi	2045 m, 45U 0638115, UTM 5398149
40	Uygur dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi	2045 m, 45U 0638115, UTM 5398149
41	Köktürk dönemi anıt mezarı	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi	2045 m, 45U 0638115, UTM 5398149
42	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi (iki anıt mezar yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi	2045 m, 45U 0638115, UTM 5398149
43	Köktürk dönemi anıt mezar	Bayan Ölgey Aymag, Mogod	2066 m,

	külliyeieri (Beř anıt mezar yan yana)	(Cılanlı Tag) Bölgesi	45U 0633941, UTM 5397107
44	Köktürk dönemi anıt mezar külliyeieri (Üç anıt mezar yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi	2066 m, 45U 0633941, UTM 5397107
45	Köktürk dönemi anıt mezar külliyeieri (Üç anıt mezar yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi'nin kuzeybatısı	2085 m, 45U 0623500, UTM 5395527
46	Köktürk dönemi anıt mezar külliyeieri (İki anıt mezar yan yana; mezarlardan birinin balbalları batıya doğru)	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi'nin kuzeybatısı	2085 m, 45U 0623500, UTM 5395527
47	Saka, Hun, Avar, Köktürk ve Uygur dönemi anıt mezarları	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi'nin kuzeybatısı	2085 m, 45U 0623500, UTM 5395527
48	Hun dönemi kurganları	Bayan Ölgey Aymag, Sagsay Sum'un 5 km batısı	1766 m, 45U 0692224, UTM 5416455
49	Hun dönemi kurganları	Bayan Ölgey Aymag, Sagsay Sum'un 5 km batısı	1811 m, 45U 0692237, UTM 5414744
50	Köktürk dönemi anıt mezarları	Bayan Ölgey Aymag, Ulaanhus Sum Sogog Bag'ın 1-2 km kuzeybatısı	1860 m, 45U 0672360, UTM 5447299
51	Anıt mezar	Bayan Ölgey Aymag, Ulaanhus Sum Sogog Bag'ın 1-2 km kuzeybatısı	1896 m, 45U 0671352, UTM 5448679
52	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Bayan Ölgey Aymag, Ulaanhus Sum'a 70 km uzaklıkta, Har Yamaat Bölgesi	2358 m, 45U 0619322, UTM 5473133
53	Hun dönemi kurganları	Bulgan Aymag	1020 m, 48T 0416055, UTM 5304495
54	Höl Asgat anıt mezar külliyesi	Bulgan Aymag, Mogod Sum, Asgatın Höndiy Bölgesi	1415 m, 48 U 0335821, UTM 5318946
55	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Dundgovi Aymag, Aargiin Hadrı Züün Üzüür Bölgesi	1323 m, 48T 0721779, UTM 5100385
56	Yalnızca balballardan oluşan anıt mezar (Mezarsız Balballar)	Dundgovi Aymag, Baga Biçigt Bölgesi	1433 m, 48T 0705956, UTM 5090215
57	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Dundgovi Aymag, Bayan Cargalan Sum'un 35 km kuzeydoğusu	1398 m, 48T 0723383, UTM 5091990
58	Saka dönemine ait (?) anıt mezar	Dundgovi Aymag, Gooçuur Bölgesi	1359 m, 48T 0679585,

-186- C. Ayrılmaz: Moğolistan'da Eski Türk Kültür ve Medeniyetine Ait Bazı Eserler.....

			UTM 5080390
59	Uygur dönemine ait anıt mezar külliyesi	Dundgovi Aymag, Saran Hucirt Bölgesi, Gov Ugtaal'ın 20, 25 km kuzeydoğusu	1358 m, 48T 0705928, UTM 5100193
60	Uygur dönemi anıt mezarı	Dundgovi Aymag, Tal Bulak Bölgesi	1258 m, 48T 0653311, UTM 5065354
61	Uygur dönemine ait anıt mezar külliyesi	Dundgovi Aymag, Zülegtiin Bulag Bölgesi	1370 m, 48T 0682546, UTM 5083076
62	Yalnızca balballardan oluşan anıt mezar (Mezarsız balballar)	Dundgovi Aymag, Zülegtiin Bulag Bölgesi	1357 m, 48T 0682109, UTM 5082521
63	Yalnızca balballardan oluşan anıt mezar (Mezarsız balballar)	Dundgovi Aymag, Zülegtiin Bulag Bölgesi	1317 m, 48T 0685468, UTM 5080197
64	Uygur dönemine ait anıt mezar külliyesi	Dundgovi Aymag'ın merkezi Mandalgov'un 29 km kuzeybatısında Höşöö Hongor Ovoo Bölgesi	1401 m, 48T 0576764, UTM 5049189
65	Anıt mezar külliyesi	Karakurum'a 20-25 km güneydoğuda, Höşöön Denç Bölgesi	1550 m, 48T 0326077, UTM 5212781
66	Kurganlar	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1528 m, 48T 0685770, UTM 5285348 (5 km güneyindeki tepeler)
67	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1516 m, 48T 0686027, UTM 5285887
68	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1511 m, 48T 0685585, UTM 5286486
69	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1499 m, 48T 0687403, UTM 5288362
70	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1499 m, 48T 0687403, UTM 5288362
71	Bilge Tonyukuk anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1528 m, 48T 0685770, UTM 5285348
72	Ongi anıt mezar külliyesi	Övörhangay Aymag, Uyanga Sum, Maantiin Burd Bölgesi	2118 m, 48T 0283308, UTM 5185563
73	Köktürk dönemi anıt mezarı	Töv Aymag, Bayn Tsagan'ın 2.5 km doğusu	1366 m, 48T 0665472, UTM 5184858

74	Köl-İç-Çor anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Delgerhaan Sum, Höşööntal Bölgesi, İh Höşööd mevkii	46° 55 Kuzey enlemi, 104° 33 Doğu boyları
75	Uygur dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Hühen Hongör Bölgesi	1433 m, 48T 0677113 UTM 5213953
76	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Öngöt Bölgesi	1146m, 48T 0563902, UTM 5266996
77	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Öngöt Bölgesi	1163m, 48T 0579922, UTM 5280507
78	Kurgan ve mezarlık	Töv Aymag, Öngöt Bölgesi	1168m, 48T 0579582, UTM 5281281
79	Uygur dönemi anıt mezar külliyesi I	Töv Aymag, Tsagan Erg Bölgesi	1307 m, 48T 0717539, UTM 5129371
80	Uygur dönemi anıt mezar külliyesi II	Töv Aymag, Tsagan Erg Bölgesi	1307 m, 48T 0717539, UTM 5129371
81	Uygur dönemi anıt mezar külliyesi	Töv Aymag, Zülegt Bölgesi	1472 m, 48T 0660266, UTM 5234903
82	Kurganlar	Töv Aymag, Delgerhaan Sum, Höşööntal Bölgesi, İh Höşööd mevkii	46° 55 Kuzey enlemi, 104° 33 Doğu boylarınının 10 km güneyi

II. YAZITLAR, YAZITLARA AİT PARÇALAR

No	Yazıtın veya Yazıta Ait Parçanın Adı	Yazıtın veya Yazıta Ait Parçanın Bugün Bulunduğu Yer	Yazıtın veya Yazıta Ait Parçanın GPS Kaydı
1	Köl Tigin yazıtı	Arhangay Aymag, Koçho Tsaydam Bölgesi	1373 m, 48T 336905, UTM 5270113
2	Bilge Kağan yazıtı	Arhangay Aymag, Koçho Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
3	Bilge Tonyukuk yazıtı I	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1528 m, 48T 0685770, UTM 5285348
4	Bilge Tonyukuk yazıtı II	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1528 m, 48T 0685770, UTM 5285348
5	Bilge Tonyukuk yazıtı III	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü Arkeoloji Laboratuvarı	1313 m, 48T 0647397,

-188- C. Alyılmaz: Moğolistan'da Eski Türk Kültür ve Medeniyetine Ait Bazı Eserler.....

			UTM 5308740
6	Ongi yazıtı	Övörhangay Aymag'ın merkezi Arvaiheer'deki müzede	1840 m, 48T 0328909, UTM 5125730
7	Karabalgasun I yazıtı	Arhangay Aymag, Hotont Sum Har Balgas Bölgesi	1428 m, 48T 0323295, UTM 5255137
8	Karabalgasun II yazıtı	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü Bahçesi	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740
9	Karabalgasun III yazıtı	Arhangay Aymag, Hotont Sum Har Balgas Bölgesi	1428 m, 48T 0323295, UTM 5255137
10	Köl-İç-Çor yazıtı	Töv Aymag, Delgerhaan Sum, Höşööntal Bölgesi, İh Höşööd mevkii	46° 55 Kuzey enlemi, 104° 33 Doğu boylamı
11	Bayan Çor / Moyun Çor yazıtı	Arhangay Aymag'ın Hayrhan Sum ile Bulgan Aymag'ın Sayhan Sum sınırlarının kesiştiği Mogoyun Şinc-Us (Yılanlı Yeni Su) Bölgesi	1478 m, 48U 0294299, UTM 5380232
12	Köl Todun İnişi Altun Tamgan Tarkan (Höl Asgat) yazıtı	Bulgan Aymag, Mogod Sum, Asgatın Höndiy Bölgesi	1415 m, 48 U 0335821, UTM 5318946
13	İh Hanuy Nuur yazıtı	Arhangay Aymag, Erdene Mandal Sum, İh Hanuy Nuur Bölgesi	1508 m, 47 U 0675062, UTM 5373415
14	HoydTamır yazıtları (Tayhar Çuluu yazıtları)	Arhangay Aymag, İh Tamır Sum	1596 m, 47T 0669407, UTM 5274337
15	Çoyren yazıtı	Ulaanbaatar, Tarih Müzesi	1292 m, 48T 0643112, UTM 5309214
16	Gurvaljin Uulin yazıtı (Üçgen Dağ yazıtı)	Bulgan Aymag, Gurvanbulag Sum	1176 m, 48T 0391596, UTM 5276223
17	Hangiday yazıtı	Bulgan Aymag, Daşınçılan Sum	1119 m, 48T 0417951, UTM 5281380
18	Ar Hanangiyn (Ar Hanin) yazıtı	Bulgan Aymag, Hişig-Önder Sum Bölgesi	1292 m, 48U 0408787, UTM 5323955
19	Mutrın Temdeg yazıtı (Kutlug'un Mührü)	Dundgovi Aymag'ın merkezi Mandalgov Müzesi	1412 m, 48T 0599069, UTM 5069072
20	Terh (Taryat) yazıtı	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü'ne ait konteyner	1313 m, 48T 0647397,

			UTM 5308740
21	Tes yazıtı	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü'ne ait konteyner	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740
22	Açıt Nuur yazıtı I	Bayan Ölgey Aymag Müzesi'nin bahçesi	1734 m, 45U 0717348, UTM 5428323
23	Ereenharganat yazıtı / Hatuu-Us yazıtı (Sert Su yazıtı)	Bayan Ölgey Aymag, Bugut Sum, Hatuugiin Gol Bölgesi, Nohoy Hutsdag Uul mevkii	1632 m, 46U 0309683, UTM 5458766
24	Olon Nuur yazıtı (Akbatır Taşı)	Bayan Ölgey Aymag, Bayan Nuur Sum, Olon Nuur Bölgesi	Epigrafik incelemesi 1999 yılında yapıldığında GPS kullanmadığımızdan tarafımızdan tespit edilmiş GPS kaydı yoktur.
25	Del Uul yazıtı I	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1338 m, 48T 0568908, UTM 4921458
26	Del Uul yazıtı II	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1335 m, 48T 0568821, UTM 4921546
27	Del Uul yazıtı III	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1342 m, 48T 568813, UTM 4921512
28	Del Uul yazıtı IV	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1337 m, 48T 0568666, UTM 4921536
29	İh Biçigt yazıtı I	Dundgovi Aymag, Ugtaal Sum	1409 m, 48T 0709023, UTM 5088070
30	İh Biçigt yazıtı II	Dundgovi Aymag, Ugtaal Sum Bölgesi	1409 m, 48T 0709023, UTM 5088070
31	Har Magnayn yazıtı (Kara Alın yazıtı)	Bayan Ölgey Aymag, Tsagaan Sum Bölgesi	2315 m, 45U 0694541, UTM 5497399
32	Baga Oygör yazıtı	Bayan Ölgey Aymag, Ulaan Hus Sum Bölgesi	2446 m, 45U 0599240, UTM 5464650
33	Bugut yazıtı	Arhangay Aymag'ın merkezinde / Çeçerleg'deki müzenin bahçesinde	1718 m, 47T 0684757, UTM 5261487
34	Övörhangay yazıtı	Övörhangay Aymag'ın merkezi Arvaiheer'deki müzede	1840 m, 48T 0328909, UTM 5125730
35	Türk Adının Taşı	Arhangay Aymag, Koçho Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389

-190- C. Alıymaz: Moğolistan'da Eski Türk Kültür ve Medeniyetine Ait Bazı Eserler.....

36	Tevşiyın yazıtı	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü'ne ait konteyner	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740
37	Köl Tigin yazıtının kaplumbağa kaidesi üzerindeki yazıtı ait iki parça	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
38	Köl Tigin yazıtına ait iki büyük parça	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü'ne ait konteyner	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740
39	Köl Tigin yazıtına ait altı büyük parça	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
40	Bilge Kağan yazıtına ait kırk dört küçük parça	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
41	Ongi yazıtına ait tepelik ve üç parça	Övörhangay Aymag, Uyanga Sum, Maantiin Burd Bölgesi	2118 m, 48T 0283308, UTM 5185563
42	Karabalgasun yazıtı I'in tepeliğinin sol tarafına ait parça	Arhangay Aymag, Hotont Sum Bölgesi	1184 m, 48T 0308884, UTM 5248548
43	Taryat yazıtının kaplumbağa kaidesi üzerindeki yazıt	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü Bahçesi	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740

III. YAZIT ALTLIKLARI

No	Yazıt Altlığının Adı veya Şekli	Yazıt Altlığının Bugün Bulunduğu Yer	Yazıt Altlığının GPS Kaydı
1	Şiveet Ulaan anıt mezar külliyesindeki dörtgen yazıt altlığı	Arhangay Aymag, Hayrhan Sum	1360 m, 47U 0716265, UTM 5386613 (17 km kuzeydoğusu)
2	Bilge Kağan yazıtına ait kaplumbağa kaide	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
3	Köl Tigin yazıtına ait kaplumbağa kaide	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
4	Bayan Çor / Moyun Çor yazıtına ait kaplumbağa kaide	Arhangay Aymag'ın Hayrhan Sum ile Bulgan Aymag'ın Sayhan Sum sınırlarının kesiştiği Mogoyın Şine-Us (Yılanlı Yeni Su) Bölgesi	1478 m, 48U 0294299, UTM 5380232
5	Taryat yazıtına ait	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü	1313 m,

	kaplumbağa kaide	Bahçesi	48T 0647397, UTM 5308740
6	Kaplumbağa kaide	Töv Aymag Müzesi öntü	1508 m, 48T 0646025, UTM 5285848
7	Dörtgen yazıt altlığı	Arhangay Aymag, Hotont Sum, Eski Komünist Yetiştirme Okulu bahçesi	1184 m, 48T 0308884, UTM 5248548

IV. DİKİLİ TAŞLAR

No	Dikili veya Geyikli Taşın Türü	Dikili veya Geyikli Taşın Bugün Bulunduğu Yer	Dikili veya Geyikli Taşın GPS Kaydı
1	Dikili taş	Bulgan Aymag, Zel Bölgesi	1080m, 48T 0417864, UTM 5289222
2	Dikili taş	Arhangay Aymag, Har Balgas Bölgesi	1393 m, 48T 0320533, UTM 5257671
3	Dikili/geyikli taş	Arhangay Aymag, İh Tamır Sum, Eski Kültür Evinin öntü	1632 m, 47T 0665956, UTM 5273745
4	Dikili /geyikli taşlar	Arhangay Aymag, Hördögiin Amrı Hoit Höndii Bölgesi	1546 m, 47T 0678863, UTM 5292259
5	Dikili /geyikli taşlar	Arhangay Aymag, Hördögiin Amrı Hoit Höndii Bölgesi	1556 m, 47T 0677772, UTM 5291680
6	Dikili taş	Dundgovi Aymag'ın merkezi Mandalgov'un 29 km kuzeybatısında Höşöö Hongor Ovoo Bölgesi'ndeki Uygur dönemine ait anıt mezar külliyesi	1401 m, 48T 0576764, UTM 5049189
7	Dikili taş	Arhangay Aymag, Hotont Sum, Eski Komünist Yetiştirme Okulu bahçesi	1184 m, 48T 0308884, UTM 5248548
8	Dikili-geyikli taş	Arhangay Aymag, Bayn Tsagaan Gol Bölgesi, Bugut Dağı önleri, Bugut anıt mezar külliyesi	1613 m, 47T 0670833, UTM 5298849
9	Hun dönemi dikili taşları	Bayan Ölgey Aymag, Sagsay Sum'un 5 km batısı	1766 m, 45U 0692224, UTM 5416455
10	Hun dönemi dikili taşları	Bayan Ölgey Aymag, Sagsay Sum'un 5 km batısı	1811 m, 45U 0692237, UTM 5414744

-192- C. Alıymaz: Moğolistan'da Eski Türk Kültür ve Medeniyetine Ait Bazı Eserler.....

11	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Ulaanhus Sum Sogog Bag'ın 1-2 km kuzeybatısı, Köktürk dönemi anıt mezarları	1860 m, 45U 0672360, UTM 5447299
12	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Ulaanhus Sum Sogog Bag'ın 1-2 km kuzeybatısı, anıt mezar	1896 m, 45U 0671352, UTM 5448679
13	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	1526 m, 46U 0307292, UTM 5487827
14	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	1478 m, 46U 0308785, UTM 5488353
15	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, kışlağın önü, Köktürk dönemi anıt mezarı	1478 m, 46U 0308785, UTM 5488353
16	Dikili taş (İki dikili taş yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi	1453 m, 46U 0308055, UTM 5489404
17	Dikili taş (Dört dikili taş yan yana)	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	1465 m, 46U 0307733, UTM 5489304
18	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	1465 m, 46U 0307733, UTM 5489304
19	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	1465 m, 46U 0307733, UTM 5489304
20	Dikili taş	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	1454 m, 46U 0305282, UTM 5490352
21	Saka dönemi geyikli taşları	Arhangay Aymag, Ölziyt Sum'un 77 km kuzeyi	1478 m, 48U 0294299, UTM 5380232, (35 km güneyi)
22	Dikili-geyikli taşlar	Arhangay Aymag'ın merkezinde / Çeçerleg'deki mützenin bahçesinde	1718 m, 47T 0684757, UTM 5261487

V. DAMGALAR

No	Damganın Üzerinde Bulunduğu Eser	Damganın Üzerinde Bulunduğu Eserin Bugünkü Yeri	Damganın Üzerinde Bulunduğu Eserin GPS Kaydı
1	Bayan Çor / Moyun Çor Kağan yazıtı üzerindeki	Arhangay Aymag'ın Hayrhan Sum ile Bulgan Aymag'ın	1478 m, 48U 0294299,

	damga	Sayhan Sum sınırlarının keşiştiği Mogoyın Şine-Us (Yılanlı Yeni Su) Bölgesi	UTM 5380232
2	Şiveet Ulaan anıt mezar külliyesindeki aslan heykeli üzerindeki dağ keçisi damgası	Arhangay Aymag, Hayrhan Sum Bölgesi	1360 m, 47U 0716265, UTM 5386613 (17 km kuzeydoğusu)
3	Şiveet Ulaan damgalı taşı	Arhangay Aymag, Hayrhan Sum, tapınağın bahçesi	1360 m, 47U 0716265, UTM 5386613
4	Köl Tigin yazıtı üzerindeki damga	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi	1373 m, 48T 336905, UTM 5270113
5	Damgalı balbal	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
6	Bilge Kağan yazıtı üzerindeki damga	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
7	Türk Adının Taşı üzerindeki damgalar	Arhangay Aymag, Koço Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
8	Açıt Nuur yazıtı I üzerindeki damga	Bayan Ölgey Aymag Müzesi'nin bahçesi	1734 m, 45U 0717348, UTM 5428323
9	Damga	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	1526 m, 46U 0307292, UTM 5487827
10	Damga	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	1478 m, 46U 0308785, UTM 5488353
11	Damga	Bayan Ölgey Aymag, Açıt Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	1454 m, 46U 0305282 UTM 5490352
12	Ereenharganat yazıtı / Hatuu-Us yazıtı (Sert Su yazıtı) üzerindeki damgalar	Bayan Ölgey Aymag, Bugut Sum, Hatuugiin Gol Bölgesi, Nohoy Hutsdag Uul mevki	1632 m, 46U 0309683, UTM 5458766
13	Damga	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezarı	2045 m, 45U 0638115, UTM 5398149
14	Damga	Bayan Ölgey Aymag, Ulaanhus Sum Sogog Bag'ın 1-2 km kuzeybatısı, Köktürk dönemi anıt mezarları	1860 m, 45U 0672360, UTM 5447299
15	Damgalar	Bulgan Aymag, Hişiğ-Önder Sum, Ar Hanangiyn (Ar Hanin) yazıtının üzeri	1292 m, 48U 0408787, UTM 5323955

-194- C. Alyılmaz: Moğolistan'da Eski Türk Kültür ve Medeniyetine Ait Bazı Eserler.....

16	Köl Todun İnisi Altun Tamgan Tarkan (Höl Asgat) yazıtları üzerindeki damgalar	Bulgan Aymag, Mogod Sum, Asgatın Höndiy Bölgesi	1415 m, 48 U 0335821, UTM 5318946
17	Damgalı taşlar	Bulgan Aymag, Mogod Sum, Asgatın Höndiy Bölgesi, Höl Asgat anıt mezar külliyesi	1415 m, 48 U 0335821, UTM 5318946
18	Damgalar	Bulgan Aymag, Daşınçılan Sum	1119 m, 48T 0417951, UTM 5281380
19	Gurvaljin Uulin yazıtı (Üçgen Dağ yazıtı) üzerindeki damgalar	Bulgan Aymag, Gurvanbulag Sum	1176 m, 48T 0391596, UTM 5276223
20	Buurin Tolgoyn Had (Buğra Başı Kayalığı) damgaları	Dundgovi Aymag, Gurban Saihan Sum, İh Gaziriyn Çolo mevkii	1387 m, 48T 0673136, UTM 5065616
21	Baga Biçigt damgaları	Dundgovi Aymag, Baga Biçigt Bölgesi	1402 m, 48T 0706213, UTM 5091399
22	Damgalı kayalıklar (İh Gaziriyn Çolo)	Dundgovi Aymag, Buurin Tolgoyn Had Bölgesi, Gurban Saihan Sum'un 29 km kuzeydoğusu	1387 m, 48T 0673136, UTM 5065616
23	Del Uul yazıtı I üzerindeki damgalar	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1338 m, 48T 0568908, UTM 4921458
24	Del Uul yazıtı II üzerindeki damgalar	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1335 m, 48T 0568821, UTM 4921546
25	Del Uul yazıtı III üzerindeki damgalar	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1342 m, 48T 568813, UTM 4921512
26	Del Uul yazıtı IV üzerindeki damgalar	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Biluunii Eh mevkii	1337 m, 48T 0568666, UTM 4921536
27	Damga	Dundgovi Aymag, Saran Hucirt Bölgesi, Gov Ugtaal'ın 20, 25 km kuzeydoğusundaki Uygur dönemine ait anıt mezar külliyesinin dikili taşlarından biri üzerindeki damga	1358 m, 48T 0705928, UTM 5100193
28	Damgalı taş	Dundgovi Aymag, Tal Bulak Bölgesi, Uygur dönemi anıt mezarına ait dikili taşlardan biri üzerinde	1258 m, 48T 0653311, UTM 5065354
29	İh Biçigt damgaları	Dundgovi Aymag, Ugtaal	1409 m,

		Sum Bölgesi	48T 0709023, UTM 5088070
30	İh Biçigt yazıtı I üzerindeki damgalar	Dundgovi Aymag, Ugtaal Sum Bölgesi	1409 m, 48T 0709023, UTM 5088070
31	İh Biçigt yazıtı II üzerindeki damgalar	Dundgovi Aymag, Ugtaal Sum Bölgesi	1409 m, 48T 0709023, UTM 5088070
32	Damgalı taş	Dundgovi Aymag'ın merkezi Mandalgov'un 29 km kuzeybatısında Höşöö Hongor Ovoo Bölgesi'ndeki Uygur dönemine ait anıt mezar külliyesinde	1401 m, 48T 0576764, UTM 5049189
33	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesinin sunak masasına ait taşlardan biri üzerindeki damga	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1499 m, 48T 0687403, UTM 5288362
34	Köktürk dönemi anıt mezar külliyesinin balbalları üzerindeki damgalar	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1499 m, 48T 0687403, UTM 5288362
35	Bilge Tonyukuk yazıtı I	Töv Aymag, Nalayh, Bayn Tsokto Bölgesi	1528 m, 48T 0685770, UTM 5285348
36	Ongi anıt mezar külliyesindeki balballar üzerindeki damgalar	Övörhangay Aymag, Uyanga Sum, Maantiin Burd Bölgesi	2118 m, 48T 0283308, UTM 5185563
37	Övörhangay yazıtı üzerindeki damga	Övörhangay Aymag'ın merkezi Arvaiheer'deki müzedede	1840 m, 48T 0328909, UTM 5125730
38	Töv Aymag Müzesi önündeki kaplumbağa kaide üzerindeki damgalar	Töv Aymag Müzesi önü	1508 m, 48T 0646025, UTM 5285848
39	Damgalı koç heykeli	Töv Aymag, Menzşhir Manastırı bahçesi	1677 m, 48T 0649465, UTM 5291452
40	Çoyren yazıtı üzerindeki damgalar	Ulaanbaatar, Tarih Müzesi	1292 m, 48T 0643112, UTM 5309214
41	Taryat yazıtına ait kaplumbağa kaide üzerindeki damga	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü Bahçesi	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740
42	Karabalgasun II yazıtı üzerindeki damga	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü Bahçesi	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740
43	Taryat yazıtı üzerindeki	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü,	1313 m,

danga	konteyner	48T 0647397, UTM 5308740
-------	-----------	-----------------------------

VI. HEYKELLER VE TAŞBABALAR

No	Heykel veya Taşbaba	Heykel veya Taşbabanın Bugün Bulunduğu Yer	Heykel veya Taşbabanın Bugün Bulunduğu Yerin GPS Kaydı
1	Heykeller	Bulgan Aymag, Mogod Sum, Asgatın Höndiy Bölgesi, Höl Asgat anıt mezar külliyesi	1415 m, 48 U 0335821, UTM 5318946
2	Şiveet Ulaan anıt mezar külliyesindeki insan ve hayvan heykelleri	Arhangay Aymag, Hayrhan Sum Bölgesi	1360 m, 47U 0716265, UTM 5386613 (17 km kuzeydoğusu)
3	Heykeller	Arhangay Aymag, Erdene Mandal Sum, İh Hanuy Nuur Bölgesi, İh Hanuy Nuur yazıtı	1508 m, 47 U 0675062, UTM 5373415
4	Bilge Kağan anıt mezar külliyesine ait heykeller	Arhangay Aymag, Koçho Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
5	Köl Tigin anıt mezar külliyesine ait heykeller	Arhangay Aymag, Koçho Tsaydam Bölgesi, TİKA DMK Binası	1378 m, 48T 0337319, UTM 5269389
6	Töv Aymag Müzesi önündeki heykeller	Töv Aymag Müzesi önü	1508 m, 48T 0646025, UTM 5285848
7	Menzşir'deki heykeller	Töv Aymag, Menzşir Manastırı bahçesi	1677 m, 48T 0649465, UTM 5291452
8	Övörhanga Aymag'ın merkezi Arvaiheer'deki heykeller	Övörhanga Aymag'ın merkezi Arvaiheer Müzesi	1840 m, 48T 0328909, UTM 5125730
9	Köl-İç-Çor anıt mezar külliyesindeki heykeller	Töv Aymag, Delgerhaan Sum, Höşödöntal Bölgesi, İh Höşödöt mevki	46° 55 Kuzey enlemi, 104° 33 Doğu boyları
10	Haykeller	Arhangay Aymag, İh Tamır Sum, Eski Kültür Evi'nin önü	1632 m, 47T 0665956, UTM 5273745
11	Uygur dönemine ait heykeller	Arhangay Aymag, Hotont Sum, Eski Komünist Yetiştirme Okulu bahçesi	1184 m, 48T 0308884, UTM 5248548
12	Heykeller	Dundgovi Aymag'ın merkezi Mandalgov Müzesi	1412 m, 48T 0599069, UTM 5069072
13	Heykel	Dundgovi Aymag, Zülegtiin Bulag Bölgesi, Uygur	1370 m, 48T 0682546,

		dönemine ait anıt mezar külliyesindeki insan heykeli	UTM 5083076
14	Heykeller-heykel parçaları	Ulaanbaatar, Tarih Müzesi	1292 m, 48T 0643112, UTM 5309214
15	Heykeller-heykel parçaları (Köl Tigin heykelinin başı)	Ulaanbaatar, Tarih Enstitüsü Arkeoloji Laboratuvarı	1313 m, 48T 0647397, UTM 5308740
16	Heykeller	Arhangay Aymag, Hayrhan Sum Müzesi'nin bahçesi	1360 m, 47U 0716265, UTM 5386613, (17 km kuzeydoğusu)
17	Taşbaba	Töv Aymag, Tsagan Erg Bölgesi, Uygur dönemi anıt mezar külliyesi	1307 m, 48T 0717539, UTM 5129371
18	Taşbaba	Töv Aymag, Tsagan Erg Bölgesi, Uygur dönemi anıt mezar külliyesi	1307 m, 48T 0717539, UTM 5129371
19	Heykel	Töv Aymag, Hühen Hongor Bölgesi, Uygur dönemi anıt mezar külliyesi	1433 m, 48T 0677113, UTM 5213953
20	Taşbaba	Bayan Ölgey Aymag, Sagsay Sum Köprüsü'nün 300 m. güneybatısı	1812 m, 45U 0685921, UTM 5411982
21	Taşbaba	Bayan Ölgey Aymag, Tsengel Sum, Eski Kültür Evi'nin önü	1880 m, 45U 0656849, UTM 5423886
22	Taşbaba	Bayan Ölgey Aymag, Mogod (Cılanlı Tag) Bölgesi, Uygur dönemi anıt mezarı	2045 m, 45U 0638115, UTM 5398149
23	Heykel	Bayan Ölgey Aymag, Kuytas Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	2095 m, 45U 0620095, UTM 5390773
24	Taşbaba	Bayan Ölgey Aymag, Ulaanhus Sum'a 70 km uzaklıkta, Har Yamaat Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	2358 m, 45U 0619322, UTM 5473133
25	Taşbabalar	Bayan Ölgey Aymag, Nogoön Nuur Sum, Ortaokulun bahçesi	1485 m, 46U 0300992, UTM 5499450
26	Taşbaba	Bayan Ölgey Aymag, Açıit Nuur Bölgesi, Köktürk dönemi anıt mezar külliyesi	1520 m, 46U 0307883, UTM 5487945
27	Taşbabalar	Bayan Ölgey Aymag Müzesi'nin bahçesinde ve	1734 m, 45U 0717348,

	içinde	UTM 5428323
--	--------	-------------

VII. KAYA ÜSTÜ TASVİRLER (PETROGLİFLER)

No	Kayaüstü Tasvirler	Kayaüstü Tasvirlerin Bulunduğu Yer	Kayaüstü Tasvirlerin Bulunduğu Yerin GPS Kaydı
1	Kaya üstü tasvirler	Arhangay Aymag, İh Tamır Sum'un 21 km kuzeyi Höröögiiin Üzüriin Had	1555 m, 47T 0676590, UTM 5289478
2	Kaya üstü tasvirler	Dundgovi Aymag, Del Uul Bölgesi, Baruun Bıldünii Eh mevkii	1335 m, 48T 0568403, UTM 3921875
3	Kaya üstü tasvirler	Bayan Ölgey Aymag, Altay Dağları, Baga Oygor Bölgesi	2446 m, 45U 0599240, UTM 5464650
4	Kaya üstü tasvirler r	Bayan Ölgey Aymag, Harmandal Bölgesi	2319 m, 45U 0696458, UTM 5497883
5	Kaya üstü tasvirler	Bulgan Aymag, Daşınçılan Sum, Hangiday Dağları, üzerinde Hangiday yazıtının da bulunduğu kayalıklar	1119 m, 48T 0417951, UTM 5281380

VIII. ŞEHİR KALINTILARI

No	Şehir Kalıntısı ve Dönemi	Şehir Kalıntısının Bulunduğu Yer	Şehir Kalıntısının Bulunduğu Yerin GPS Kaydı
1	Şehir (Uygur – Kitan)	Bulgan Aymag	1021m, 48T 0417414, UTM 5304400
2	Uygur dönemi şehir kalıntısı	Arhangay Aymag, Tsagan Süm	1718 m, 48T 277729, UTM 5217237
3	Uygur dönemi şehir kalıntısı	Arhangay Aymag, Tsagan Sümiin Börd, Höh Sümiin Bölgesi	1764 m, 47T 0726534, UTM 5240471
4	Karabalgasun Şehri	Arhangay Aymag, Har Balgas Bölgesi	1398 m, 48T 0323378, UTM 5255809
5	Uygur dönemi şehir kalıntısı	Arhangay Aymag, Ogi Gölü'nün kuzeyi	1373 m, 48T 336905, UTM 5270113, (32 km kuzeyi)

ABSTRACT

Today in the territories and museum with in the frontiers of the Mongolian People's Republic there are a lot of monuments and remains which are from the periots of Saka, Xiongnu (Hun), Rouran, Turks and Uighur. In this article the following subjects are studied: Some kurgans, tombs, complexes of buildings composed of monumental tombs, petroglyphs, the immortal stones (with the designed, written stones, and ones with brands), which, all of them are belonged to the above mentioned periods.